

US 109/10 Frister for publisering av sensur etter eksamen

ePhortesak 2010/3387
Møtedag: 28.10.10

Saksansvarlig: Utdanningsdirektør Kristofer Henrichsen
Informasjonsansvarlig: Utdanningsdirektør Kristofer Henrichsen

Saken gjelder:

Denne saken diskuterer tolkningen av sensurfristvilkåret "3 uker" i Uhl. § 3-9 (4) og Eksamensforskriften § 12 pkt. 8. Videre blir styret bedt om å ta stilling til hvilke tiltak som skal iverksettes for å forhindre forsinket sensur.

Vurdering:

På grunn av ny informasjon fra Kunnskapsdepartementet må en ny tolkning av Uhl. § 3-9 (4) legges til grunn. Videre tilsier nye tall på forsinket sensur at ytterligere interne tiltak behøves for at Universitetet på lengre sikt kan overholde sensurfristen på 3 uker. Det foreslås også å fastsette generell utvidet sensurfrist i midlertidig forskrift.

Forslag til vedtak:

1. Styret tar Kunnskapsdepartementets brev datert 25. august 2010 til etterretning.
2. Styret ber fakultetene arbeide med følgende tiltak for å motvirke forsinket sensur:
 - Kontinuerlig vurdering av om antall eksamener kan reduseres
 - Sette av tilstrekkelige ressurser til forsvarlig sensurgjennomføring, og intensivere arbeidet med å skaffe flere sensorer
 - Vurdere andre og enklere eksamensformer
 - Iverksette ordninger med intern frist for faglærere en dag før studentfrist
 - Bedre sensurplanleggingen og de administrative rutinene
 - Ferdigstille eksamens- og sensurplaner tidligere, inkludert planer for ny/utsatt prøve
3. Styret ber universitetsdirektøren iverksette arbeidet med å utforme et system for dagbøter ved forsinket sensur med tanke på eventuell implementering for eksamens- og sensuravviklingen høsten 2011.
4. Styret for Universitetet i Stavanger sier seg enig i at det fastsettes utvidet sensurfrist for eksamener i enkelte spesifikke emner som har mange studenter dersom eksamenene er arrangert 6. desember 2010 eller senere. For disse eksamenene skal sensurfristen settes til 12. januar 2011. Styret ber universitetsdirektøren legge fram en liste over hvilke emner dette gjelder og legge fram egen sak om midlertidig forskrift om utsatt sensurfrist for disse eksamenene i novembermøtet.

Stavanger, 19. oktober 2010

Per Ramvi
universitetsdirektør

US 109/10 Frister for publisering av sensur etter eksamen

Saken gjelder:

I denne saken diskuteres tolkningen av sensurfristvilkåret "3 uker" i Uhl. § 3-9 (4) og Eksamensforskriften § 12 pkt. 8. Videre blir styret bedt om å ta stilling til hvilke tiltak som skal iverksettes for å forhindre forsinket sensur.

Bakgrunn for behovet for klargjøring av fristvilkåret

Etter Universitets- og høyskoleloven § 3-9 (4) skal sensur foreligge innen "tre uker". Ordlyden isolert sett er uklar og kan forstås enten som tre kalenderuker, 21 dager eller 15 virkedager. Ytterligere regler hva gjelder sensur er fastsatt av styret ved Universitetet i Stavanger i FOR 2010-03-25 (Forskrift om eksamen ved Universitetet i Stavanger) § 12 med hjemmel i Universitets og høyskoleloven § 3-9 og § 3-10. I tråd med Universitets- og høyskolelovens bestemmelse, framgår det også her at fristen for sensur er "3 uker", jf. § 12 pkt. 8.

Erfaringer i sektoren viser at fristen er vanskelig å overholde særlig i de tilfeller hvor flere bevegelige helligdager faller innenfor dette tidsrommet. Opprettholdelse av fristen vil i disse tilfellene kunne medføre ikke bare at arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser brytes, men også at kvaliteten på sensur svekkes. Av hensyn til kapasitet og ønske om lik praksis på UiS fattet derfor styret i forbindelse med sak US 27/09 Ny forskrift om eksamen ved Universitetet i Stavanger 2. april 2009 følgende vedtak:

1. Styret ved Universitetet i Stavanger vedtar det framlagte forslaget til Forskrift om eksamen ved Universitetet i Stavanger med følgende presisering i § 12 pkt.8: UIS tolker 3-ukersfristen for sensur i Universitets- og høyskoleloven som 15 virkedager.
2. Denne tolkingen av sensurfristen klareres med Kunnskapsdepartementet.

UiS sendte i tråd med vedtaket brev til Kunnskapsdepartementet datert 13.05.2009 for å få styrets tolkning klarert. I svarbrev fra Kunnskapsdepartementet datert 02.07.2009 blir det uttalt:

Kunnskapsdepartementet legger til grunn at reglene om sensurfrist skal fortolkes strengt. Vi har tidligere uttalt i forbindelse med muntlige og skriftlige enkelthenvendelser at sensur skal kunne avvikles innen tre kalenderuker. Den enkelte institusjon må beregne hvilke ressurser som må settes inn, slik at samlet sensur ikke skal forutsette arbeid utover 15 ordinære virkedager (tre kalenderuker).

Kunnskapsdepartementet synes her å benytte 15 virkedager og 3 kalenderuker som synonymer. På denne bakgrunn forsto UiS det slik at det fastsatte vedtaket samsvarte med aktuell lov og forskrift og ordningen ble således implementert som foreskrevet.

Ved brev fra Kunnskapsdepartementet til StOr med kopi til UiS av 25. august 2010 er en annen forståelse av vilkåret "3 uker" lagt til grunn:

Etter Universitets- og høyskoleloven § 3-4, fjerde ledd [feil henvisning], skal sensur foreligge innen tre uker. Kunnskapsdepartementet har lagt til grunn at fristen løper over tre faktiske kalenderuker, dvs. uavhengig av antallet virkedager i de aktuelle uker.

I telefonsamtale med Kunnskapsdepartementet 30.09.2010 får Utdanningsavdelingen opplyst at brevet til StOr datert 25.08.2010 er gitt som et supplement til brevet til Universitetet i Stavanger datert 02.07.2009 for å redegjøre for uklarheter i førstdaterte brev. Det er derfor sistdaterte brev som gjelder.

Kunnskapsdepartementet gjør imidlertid oppmerksom på at brevet må leses med den innskrenkning Forvaltningslovsforskriften § 41 gir. Bestemmelsen regulerer frist ved saksbehandling i forvaltningen. Det framgår her at hvis selve fristen faller på en helligdag løper fristen først ut ved neste virkedag. Oppsummeringsvis må vilkåret "3 uker" forstås som 3 kalenderuker. Fristen blir ikke påvirket av

helligdager som eventuelt faller innenfor dette tidsrommet med mindre selve fristdatoen faller på en helligdag.

Bakgrunn for ønske om iverksetting av tiltak for forsinket sensur

Forsinket sensur har tidvis vært et stort problem ved UiS og i hvert semester er det klager på at sensur kommer for sent. UiS sitt langsiktige mål er at samtlige eksamenssensurer skal være gitt innenfor sensurfrist på tre uker.

Tallet på forsinket sensur var høyt i 2008. På grunnlag av dette ble det iverksatt tiltak for å bedre sensurgjennomføringen i 2009 (se under). Tiltakene hadde god effekt og antall eksamener med forsinket sensur ble redusert i 2009. Våren 2010 er imidlertid antallet steget betydelig, også i forhold til 2008. Universitetsdirektøren mener at antallet på forsinket sensur ikke er akseptabelt.

Forsinket sensur vår 2010:

TN - 27 eksamener (1765 studenter)

SV - 38 eksamener (1926 studenter)

HF - 37 eksamener (865 studenter)

Felles ressurscenter henter etter hver eksamensperiode inn rapporter fra fakultetene om eksamensavviklingen og sensureringen. Fakultetene redegjør i rapportene for forsinket sensur og de viktigste grunnene til forsinkelsene. På bakgrunn av problembeskrivelsene i rapportene har det hvert år vært iverksatt tiltak for å bedre sensurgjennomføringen.

Eksamens- og sensuravviklingen er en stor og komplisert virksomhet som setter store krav til planlegging fra vitenskapelig og administrativt personale. Alle tilgjengelige ressurser må utnyttes maksimalt for å gjennomføre aktiviteten. Grunnene til forsinket sensur som oppgis fra fakultetene er derfor også mangslungne. I en del tilfeller foreligger det legitime grunner som sykdom, tekniske problemer med innregistrering og andre systemrelaterte forhold, eller feilregistrering av lengre sensurfrist (bachelor- og masteroppgaver) som tre uker. Men det vises i langt flere tilfeller til grunner som ikke kan anses legitime og som burde kunne møtes med bedre planlegging. Av grunner som går igjen nevnes for sein levering av sensur fra sensor/faglærer, forglemmelser, forsinket innregistrering, kollisjoner med reiser eller konferanser og ferieavvikling. I noen tilfeller oppgis også utilbørlig arbeidspress som grunn, og at sensurering i henhold til universitets- og høyskolelovens frist vil komme i konflikt med arbeidsmiljøloven. Dette vil særlig være et tilbakevendende problem i store emner, det er eksempler på emner med 400-450 studenter der et tilsvarende antall eksamensbesvarelser skal sensureres. Når fakultetene mangler ressurser til å anskaffe ekstrahjelp til sensurering, faller det på faglærer å sensurere alle besvarelsene, en oppgave som kan vise seg umulig innen tre-ukers fristen.

Følgende tiltak har vært iverksatt i perioden 2008-2010:

- Bedre informasjonen om fristene til faglærer/sensor.
- Tilby kurs/opplæring i registrering av sensur.
- Registrere sensurlister innen frist selv om det ikke er noen som har gjennomført.
- Registrere sensurlister umiddelbart selv om studentene har fått oppgitt karakter.
- Fortsette å informere studentene ved forsinket sensur.
- Intensivere arbeidet mot faglærer/sensor som gjentatte ganger leverer sensurliste for sent.

I tillegg har fakultetene vært bedt om å bedre sin totalplanlegging, slik at eksamener som en ser vil trenge utvides frist kan meldes inn til universitetsdirektøren på et tidligere tidspunkt.

Som en ser ovenfor, har det vært igangsatt tiltak i perioden 2008-2010. De rutiner som har blitt implementert i arbeidet med sensur har fungert bra høsten 2009. Tiltakene har imidlertid ikke fungert etter sitt formål våren 2010. Det er et tydelig behov for en konstant bevisstgjøring på sensurfristproblematikken, og det bør nå vurderes hvilke interne tiltak som skal iverksettes.

Utdanningsutvalgets behandling

Utdanningsutvalget behandlet sak om sensurfrister i sitt møte 13. oktober 2010 og fattet følgende vedtak:

"Utdanningsutvalget tar brev fra Kunnskapsdepartementet av 25. august 2010 til etterretning. Utdanningsutvalget anbefaler at styret setter inn nødvendige tiltak for å forhindre at sensurfrister brytes. Styret bør også vurdere om ytterligere interne tiltak i form av straffereaksjon mot fakultetene bør gis ved forsinket sensur."

Universitetsdirektørens vurdering

Slik det fremgår av brev fra Kunnskapsdepartementet til StOr og telefonsamtale med Kunnskapsdepartementet 30.09.2010, skal 3 uker forstås som 3 kalenderuker. Styrevedtak av 2. april 2009 gir UiS lempeligere vilkår for sensurfrist. Denne praksis kan ikke fortsette.

Når det gjelder forsinket sensur våren 2010, er grunnene til forsinkelsene mange og komplekse. En av hovedgrunnene som oppgis for forsinkelser er manglende ressurser til å foreta selve sensureringen. Det er i flere sammenhenger, senest på Utdanningsutvalgets møte 13. oktober, pekt på at antall eksamener som skal rettes per sensor og sensurfrist på tre uker ikke lar seg forene med lovverket, herunder blant annet arbeidsmiljølovens – og ferielovens bestemmelser. For at det i det hele tatt skal være mulig å løse kapasitetsproblemet, mener Universitetsdirektøren at det er særlige tiltak som må jobbes med framover:

- **Redusere antall slutteksamener**
Kapasitetsproblemet ved sensur skyldes i stor grad at tallet på eksamener har blitt betydelig større etter kvalitetsreformen. Det er etablert en gruppe som jobber med å redusere antall slutteksamener. I forbindelse med dette oppdraget er også arbeidet med å redusere antall emner sentralt. Forenkling av emnestrukturen må fortsatt ha fokus og høy prioritet framover i fakultetene.
- **Bedre sensurplanleggingen**
Det er universitetsdirektørens oppfatning at mange tilfeller av forsinket sensur kunne vært avverget med bedre planlegging i de enheter som har ansvar for sensureringen. For ofte forsinkes sensuren av grunner som burde vært kjent på et tidlig tidspunkt og tidsnok til å sette inn nødvendige tiltak. Det foreligger mye erfaringsdata som fakultetene kan bruke til å bedre sin sensurplanlegging.
- **Skaffe til veie flere sensorer**
Ressurser til sensur har i de senere årene blitt kuttet ned. Fakultetene må vurdere nøye om det er satt av tilstrekkelige ressurser til sensur, særlig i emner der studenttallet er svært høyt.
- **Vurdere innføring av mer ressursbesparende prøveformer**

Ovennevnte tiltak er langsiktige og vil ikke umiddelbart løse kapasitetsproblemet. Dette er tiltak som må arbeides langsiktig med for å kunne gi ønsket resultat. Det er derfor også behov for å iverksette midlertidige, kortsiktige løsninger. En mulighet er at styret gir midlertidig fristutsettelse i forskrift i henhold til lov, jf. Uhl. § 3-9. Fristutsettelse kan gis dersom "særlige grunner" gjør utvidet frist "nødvendig", jf. § 3-9 (4) 1. pkt. "[S]ærlige grunner" vil typisk være hvor det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på 3 uker, jf. Forskrift om eksamen § 12 punkt 8, 2. pkt. Riktignok medfører ikke årets kalender spesielle problemer med helligdager. Eksamener som arrangeres sent i høstsemesteret, vil likevel kunne innebære en utfordring ettersom sensurperioden går inn i julehøytiden. Erfaring viser at det er særlig vanskelig å skaffe det tilstrekkelige antall sensorer for sensurering i romjula.

Fordeler med utsatt sensurfrist er at sensor får bedre tid til å rette oppgavene. Dette kan igjen bidra til å sikre kvalitativt gode sensurer og forhindre at arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser brytes. Studentene vil også få sikrere frister å forholde seg til. Fristutsettelse vil imidlertid gå på bekostning av studentenes behov for rask tilbakemelding/avklaring både i forbindelse med forberedelse av ny/utsatt prøve, opptak til studie og jobbsøking. Videre vil overdreven bruk av fristutsettelse undergrave hovedregelen om sensurfrist på 3 uker.

Når det gjelder iverksetting av tiltak for å redusere forsinket sensur på grunn av andre årsaker, typisk forglemmelse fra sensor eller administrasjonen, har HF foreslått å operere med intern frist for faglærere en dag før studentfrist og ellers generelt sett skjerpe de administrative rutinene ytterligere.

Universitetsdirektøren er enig i at disse interne tiltakene vil kunne skape bevisstgjøring på fakultetene og således senke tallet på forsinket sensur. Spørsmålet er likevel om dette er tilstrekkelig til å eliminere forsinket sensur i det lange løp.

En mulighet er ytterligere internt tiltak i form av straffereaksjoner. Straffereaksjoner kan ikke gjøres gjeldende overfor enkeltpersoner (ansatte eller sensorer), men må ilegges det ansvarlige fakultet. Dette er en ordning som blant annet blir praktisert på NTNU og UiT. De bøtelegger fakultetene med 1000 kr pr besvarelse der offentliggjøring er for sen.

Fordelene med et reaksjonssystem som gir økonomiske konsekvenser, er at fakultetene og instituttene får ytterligere press på å holde fristene som blir satt. Ulempene er imidlertid at et slikt pressmiddel vil kunne føre til at kvaliteten på sensureringen kommer i andre rekke. Videre vil det være fristende å bryte arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser i de tilfeller hvor dette er nødvendig for å levere innen fristen. Et sanksjonssystem vil også være arbeidskrevende for UiS.

Som en ser, kan innføring av straffereaksjoner ved forsinket sensur medføre en del ulemper. Det er imidlertid av universitetsdirektørens oppfatning at disse kan avverges ved god planlegging både fra den enkelte faglærer og fra fakultetene. Særlig dersom styret gir fristutsettelse, kan ikke universitetsdirektøren se at det vil være urimelig å ilegge fakultetene straffereaksjon av økonomisk art ved forsinket sensur.

Forslag til vedtak:

1. Styret tar Kunnskapsdepartementets brev datert 25. august 2010 til etterretning.
2. Styret ber fakultetene arbeide med følgende tiltak for å motvirke forsinket sensur:
 - Kontinuerlig vurdering av om antall eksamener kan reduseres
 - Sette av tilstrekkelige ressurser til forsvarlig sensurgjennomføring, og intensivere arbeidet med å skaffe flere sensorer
 - Vurdere andre og enklere eksamensformer
 - Iverksette ordninger med intern frist for faglærere en dag før studentfrist
 - Bedre sensurplanleggingen og de administrative rutinene
 - Ferdigstille eksamens- og sensurplaner tidligere, inkludert planer for ny/utsatt prøve
3. Styret ber universitetsdirektøren iverksette arbeidet med å utforme et system for dagbøter ved forsinket sensur med tanke på eventuell implementering for eksamens- og sensuravviklingen høsten 2011.

4. Styret for Universitetet i Stavanger sier seg enig i at det fastsettes utvidet sensurfrist for eksamener i enkelte spesifikke emner som har mange studenter dersom eksamenene er arrangert 6. desember 2010 eller senere. For disse eksamenene skal sensurfristen settes til 12. januar 2011. Styret ber universitetsdirektøren legge fram en liste over hvilke emner dette gjelder og legge fram egen sak om midlertidig forskrift om utsatt sensurfrist for disse eksamenene i novembermøtet.

Stavanger, 19. oktober 2010

Per Ramvi
universitetsdirektør

Kristofer Henrichsen
utdanningsdirektør

Vedlegg:

- Notat om forsinket sensur høsten 2008.
- Vedtak om utvidet sensurfrist for høsten 2008.
- Notat om forsinket sensur høsten 2009.
- Notat om forsinket sensur våren 2010.
- Status på forsinket sensur våren 2010 fra SV.
- Status på forsinket sensur våren 2010 fra HF.
- Søknad om utvidet sensurfrist for ÅMA 110 våren 2010.
- E-post fra fagansvarlig fra TN.
- Utgreiing om sensurfrist.
- Brev fra Universitetet i Stavanger til Kunnskapsdepartementet datert 13.05.2009.
- Brev fra Kunnskapsdepartementet til Universitetet i Stavanger datert 02.07.2009.
- Brev fra Kunnskapsdepartementet til StOr datert 25.08.2010.

Saksbehandler: Ida Aanensen Kleven